

LAG- OCH EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE
nr 22/1979-80 med anledning av vtm.
K.-G.Fagerholms m.fl.hemställningsmotion
till landskapsstyrelsen om åtgärder för
att vid kommunalbeskattningen möjliggöra
avdrag för amortering av studielån.

Landstinget har över nämnda motion inbegärt lag- och ekonomiutskottets utlåtande. Med anledning härav får utskottet, som i ärendet hört byråsekreteraren Cordi-Maj Öhman, skattedirektören Jarl Hermansson och ordföranden i kommunala samarbetsnämndens arbetsutskott Alfred Sjöblom, värdsamt anföra följande.

Utskottet har under ärendets behandling ingående penetrerat problematiken kring den för Åland negativa utflyttningen av ungdomar med i många fall förhållandevis hög utbildning. Det är även utskottets åsikt att landskapet inte har råd att i samma utsträckning som hittills fortsätta utbilda ungdomar s.a.s."på export".

Under studietiden kan de studerande erhålla räntestödslån med landskapsborgen (studielån) samt studiepenning, tillsammans kallas dessa studiestöd.

Ett och ett halvt år efter fullgjorda studier skall amorteringen av studielånen påbörjas och samtidigt bortfaller räntestödet. Det vore därför angeläget att då vidta åtgärder för att stimulera till återinflyttning. Bland personer som en gång bosatt sig utanför landskapet, är ju som känt benägenheten att återflytta till landskapet inte särskilt stor.

De tankar som ligger till grund för motionen är således i högsta grad värda att beakta, men borde enligt utskottet ingå i ett vidare stimulanspaket för att i större omfattning kunna motverka bortflyttning av utbildad ungdom. Vidare är från skatteteknisk synpunkt avdrag för amorteringar inte i konformitet med rådande principer.

Enligt utskottet borde det, trots bundenheten till riksbudgeten vara möjligt att vidta särskilda stimulansåtgärder för att förmå åländska ungdomar som utbildat sig utanför landskapet att återflytta till hemorten efter avslutade studier. Detta på grund av att de exceptionella förhållanden som här råder genom landskapets närhet till Stockholmsregionen måste anses vara ett sådant särförhållande eller en sådan särskild levnadsbetingelse för landskapets befolkning varom föreskrivits i 29 § 2 mom. självstyrelselagen. Man kunde sålunda exempelvis tänka sig:

- att studiestödets maximibelopp skulle höjas, och då särskilt bidragsdelen,
- att ur landskapets medel räntestöd skulle erläggas under en längre tid än för närvarande,
- att ur landskapets medel till kreditinrättning skulle erläggas viss del under viss tid av amorteringar på studielån, samt
- att vid kommunalbeskattningen studie- och ränteavdraget skulle höjas och möjligen vara bundet till studielånens storlek eller studietidens längd.

Utskottet motser pga. ärendets vikt att landskapsstyrelsen vidtar åtgärder för att förbättra situationen för de åländska ungdomar som väljer att skaffa sig en kostsam utbildning. I detta sammanhang bör kommunerna beredas tillfälle att yttra sig i fråga om åtgärder som kunde minska deras skatteintäkter.

Med hänvisning till det anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget med förkastande av hemställningsmotionens kläm bringar motionens och betänkandets motiveringar till landskapsstyrelsens kännedom.

Mariehamn den 22 augusti 1980.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Bjarne Björklund
ordförande

Lars Karlsson
sekreterare

Närvarande i utskottet: ordföranden Björklund, viceordföranden Lönn samt ledamöterna Boman, Roald Karlsson och Söderholm.